

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ**

**РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІХ
ПРОГРАМАХ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ:
ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО ПРАКТИКИ**

**ТЕЗИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
УНІВЕРСИТЕТУ**

(26–27 листопада 2025 року)

Харків 2025

Редакційна колегія:

Соломніков І. В. (відп. редактор), Індик Н. В.,

Семенцова О. В., Дудін О. А.,

Куценко М. Ю., Змій С. О., Рукавішников П. В., Харламова О. М.

2. Кузьмак О. Інтеграція принципів сталого розвитку в діяльності університетів України як інструмент забезпечення якості вищої освіти. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-27>.

3. Бобрицька В., Лисоконь І. Інвестиції у вищій освіті як складова реалізації національних цілей сталого розвитку України. *Освітній дискурс*. 2023. Вип. 44. С. 88-96.

Доктори екон. наук, професори кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом **І. В. Токмакова, М. В. Корінь, доцент Г. В. Обруч**

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ УНІВЕРСИТЕТУ

В останні роки концепція сталого розвитку, що передбачає задоволення потреб сучасного покоління без шкоди для можливостей майбутніх поколінь, набула неабиякого поширення та актуальності. У контексті глобальних викликів, таких як зміна клімату, соціальна нерівність, деградація довкілля та нестабільність економіки, саме освіта є вагомим інструментом трансформації суспільства. Цілі сталого розвитку, затверджені ООН, - це дорожня карта для країн, організацій та освітніх інституцій, зокрема Ціль сталого розвитку, яка передбачає забезпечення всеохоплюючої, справедливої та якісної освіти і визначає останню як головний чинник стійкого розвитку.

Університети, як центри знань, інновацій і соціального впливу, мають потенціал не лише передавати знання, а і формувати світогляд, цінності та поведінкові моделі, що відповідають принципам сталості. При цьому інтеграція Цілей стійкого розвитку в освітній процес має ґрунтуватися на таких принципах:

- міждисциплінарність, що передбачає поєднання знань із різних галузей для комплексного розуміння проблем сталого розвитку;
- компетентність, що орієнтує на формування навичок критичного мислення, етичного вибору, екологічної свідомості;

- партнерство, що передбачає активне залучення здобувачів до процесу навчання, співтворення знань, участі в реальних проєктах;

- глобальність із точки зору розуміння взаємозв'язку локальних дій із глобальними процесами.

Експерти наголошують на необхідності трансформації освіти задля досягнення сталого розвитку, що включає переосмислення змісту, методів і цілей навчання. Уже сьогодні можна бачити, як принципи сталого розвитку знаходять відображення в загальних і фахових компетентностях, які визначені стандартами та освітніми програмами закладів вищої освіти. Включають університети і тематики сталого розвитку до навчальних планів, зокрема через обов'язкові курси з екології, соціальної відповідальності, етики. Окрім того, створюють і нові освітні програми, пов'язані з управлінням сталим розвитком.

Однак потребують застосування й інші механізми реалізації, по-перше, впровадження таких інноваційних методів навчання:

- проєктне навчання: здобувачі працюють над вирішенням локальних проблем (наприклад енергоефективність будівель, сортування відходів, соціальні ініціативи), використання кейс-методу для аналізу реальних ситуацій, пов'язаних із реалізацією цілей сталого розвитку;

- створення студентських лабораторій сталого розвитку, де проводять дослідження, експерименти, публічні заходи;

- залучення до міжнародних освітніх платформ;

по-друге, інституційна екологізація шляхом впровадження принципів «зеленого кампусу» (енергоощадні технології, екологічний транспорт, озеленення територій), створення політик сталого управління ресурсами університету, партнерства з місцевими громадами, бізнесом, органами влади для реалізації спільних проєктів тощо.

Потрібно при цьому враховувати і виклики, із якими можуть зіткнутися заклади вищої освіти з реалізацією Цілей сталого розвитку. Серед таких бар'єрів слід виділити інституційну інертність, тобто небажання змінювати усталені освітні практики; незначна кількість кваліфікованих кадрів, здатних

викладати тематику сталого розвитку, або їхня недостатня вмотивованість щодо розширення спектра освітніх курсів; обмежене фінансування інноваційних освітніх проєктів; відсутність системної інтеграції таких цілей у всі рівні освітнього процесу.

Отже, наразі інтеграція Цілей сталого розвитку в освітні програми закладів вищої освіти є не лише актуальним, а і стратегічно необхідним напрямом трансформації освітньої системи. Однак слід урахувати, що практичне втілення такого завдання потребує комплексного підходу, що поєднує концептуальне осмислення, інституційну підтримку, педагогічні інновації та практичну реалізацію. Університети мають стати не лише місцем передавання знань, а і простором формування культури відповідальності, співпраці та сталості.

*Канд. екон. наук, доцент кафедри
економіки та управління виробничим і
комерційним бізнесом **І. Л. Назаренко***

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ «СТАЛА ЛОГІСТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАЧАННЯ» УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Сталий розвиток у сучасному світі є основою гармонійного розвитку суспільства та економіки. Його досягнення потребує не лише інноваційних технологій, а і підготовки фахівців, здатних мислити стратегічно, поєднувати теорію з практикою та впроваджувати нові рішення. Тому інтеграція цілей сталого розвитку в університетські програми є основною умовою формування конкурентоспроможних спеціалістів.

Прикладом є програма УкрДУЗТ «Стала логістика та управління ланцюгами постачання», реалізована спільно з Університетом Західної